

DOC LOUNGE: GOOD THINGS AWAIT (SÄSONGSPREMIÄR!)

Tisdag 29 september 2015

Entré för människor på flykt!

Entréintäkterna för Mejeriets arrangemang Humorfalangen och Doc Lounge denna kväll går oavkortat till UNHCR.

Doc Lounge är filmklubben som visar dokumentärfilmer i världsklass. Varannan tisdag bjuder vi på exklusiva förhandsvisningar, premiärer, livemusik och samtal. Nu slår vi upp dörrarna för höstens säsong och öppnar stort med Phie Ambos omtalade Good Things Await och livemusik av hyllade Brigaden.

Om filmen:

Niels Stokholm driver gården Thorshøjgaard, där jordbruket utgår från principen att människan, jorden och universum är ett. De producerar råvaror till världens bästa restauranger, däribland NOMA i Köpenhamn. Alla är dock inte lika positiva till deras holistiska metoder och myndigheterna hotar att stänga gården för gott. Se denna visuellt slående film om kampen för få fortsätta bruka jorden i unik samklang med universum.

REGISSÖR: Phie Ambo

LAND: Danmark

LÄNGD: 100 min

TRAILER: <https://vimeo.com/103508293>

SPRÅK: Danska | English subtitles

Dörrarna öppnar kl 19

Film ca kl 20

Ordinarie: 80 sek

Student/Pensionär: 60 sek

Vid förköp av både entré och soppa reserverar vi sittplats vid bord. (145 kr)

KLOSTERGÅRDSREKORD: STORA DROPPAR I HAVET AV GUNNAR STENSSON

Rädda barnens tre insamlingsbössor till stöd för människor på flykt under Klostergårdsdagen 20 september visade sig innehålla 4760 kronor när plomberingen öppnades och pengarna räknades. Jag har aldrig sett på maken. Det handlar om bullar, blåsmusik, gospelsång, ponnyridning som inbringade ytterligare 1611 kronor och mycket annat, som ni vet.

EN FULLMÄKTIGETITTARES VÅNDOR AV GÖRAN PERSSON

Att vara VB-redaktör har ibland oväntade konsekvenser. När jag "skärmlade" veckans nummer så fick Ulf Nymarks artikel mig att börja titta på webbsändningen från Lunds kommunfullmäktige för att ta del av behandlingen av Vänsterpartiets motion om nyval i Lund för att få ordning på maktförhållandena i fullmäktige.

En skrämmande upplevelse. Visst har jag läst här i spalterna om den låga kvalitén på fullmäktiges debatter, Lucifer hade ämnet uppe för någon vecka sedan exempelvis. Det var värre än jag inbillade mig. Visst det fanns undantag men påfallande många av debatorerna verkade antingen medvetet eller omedvetet oförmögna att argumentera på ett stringent sätt. Och mitt i allt annat som t ex litterära citat, inlägg i andra debatter och allmänna beskyllningar dök socialdemokraternas och moderaternas ledande företrädare upp som gubben i lådan för att med arga röster försäkra att han minsan kunde kompromissa om allting men den andre han varken ville eller kunde det. I detta var dom rörande överens, i allt annat var de oense.

När så alla andra partier bevisat hur oense man var om det mesta så begärde nån ledamot från SD ordet och talade om hur ense de övriga partierna var. Det är vi mot "sjuklövern" sa en av dom. Det kan inte vara den debatt som jag såg på som han talade om.

Med en djup suck återvände jag till mitt skärmläggande och tackade min lyckliga stjärna för att jag under 40 års partimedlemskap lyckats undvika det parlamentariska träsket. Fast det kan ju vara med fullmäktige som Bosse Larsson säger att det är med fotboll, jätteroligt att spela men dötrist att titta på.

Sakfrågan då? V och sd ville ha nyval, resten ville fortsätta misslyckas med att kompromissa på samma framgångsrika sätt som nu. Kanske lite orättvist, det kunde ju blivit ännu värre efter ett nyval.

URBANISERING OCH GRÖNA STIGAR AV GUNNAR STENSSON

Lunds nya dramatiska tillväxtprocess accelererar. Efter ESS, Brunnshög, Stångby, Råby, Vipeholm, stationsområdet, Sockerbruket, Klostergården, Källby, St Lars och planerad utbyggnad norr om Höje å kommer industriområdet mellan Bryggaregatan och Mobilierondellen i västra Lund.

Man ser förändringarna dag för dag. Överallt reser sig kranarna mot himlen. Hur såg det ut igår? Hur ser det ut i morgon? Jag tog mig en periferipromenad från Klostergården till Vildanden genom sydvästra Lunds vilda gränstrakter.

Noteringar längs vägen

Ett saftigt äpple från ett träd vid järnvägsbron över Höje å. De manshöga kardborrarna börjar vissna. Dammen speglar träd och himmel. Fem storskarvar simmar genom ett fiskstim som blir synligt när småfiskar hoppar och större fiskar snappar efter insekter i vattenytan. Skarvarnas långa vassa näbbar pekar uppåt. Vinbärsbusken full av lysande nya skott redan innan de vissna löven fallit. Två fasaner springer skriande in bland buskarna. Jag halkar i nedfallna plommon. Rapsfältet norr om dammarna nyplöjt. Värpingehuset bryter horisontlinjen. Nedför slutningen mot dammarna kommer staden att marschera.

En byväg omgiven av täta murar av gröna buskar och träd för mig till Trollebergsvägen genom centrum av gamla Värpinge med dess gamla bondstugor, somliga med halmtak. Till höger ser jag den nya stora stadsdelen Värpinge som tillkom under 90-talet och fortsatte att växa under 2000-talet.

Jag fortsätter till den plats där Rinnebäcken går under jorden för att slutligen mynna ut i Höje å. Framför mig ligger Rinnebäcksravinen, naturskyddsområdet i Lunds stad. Jag klättrar upp på ravinens västra sida. Klassisk Skåneidyll. Till vänster ängar och en bondgård halvt dold i en trädunge. Framför mig betande kor. Ett stort äppleträd, dignande av röda äpplen. Den djupa ravinens med Rinnebäcken slingrande i botten. Jordlagren lyser nakna i rasbranterna. Ett väldigt stenblock nästan rundslipat av rinnande vatten och glaciäris. Bakom den en hare på helpänn med uppstående öron.

Jag vinglar till vid branten. Händer det inte att korna rasar ner? Vid tidigare tillfällen har det varit får som betat. De är väl skickligare ravinklättrare.

Bortom ravinens går jag längs en lite ovårdad parkväg omgiven av förvuxna buskar. Det är fuktigt. Jag nuddar vid Tage Erlanders väg i Värpinge och fortsätter förbi Fågelskolan in i parkområdet och kommer snart till Vildandens höghus där jag delade flygblad i studentlägenheterna för några decennier sedan.

Bortom Fjelievägen ligger det glesa industriområde som de närmaste åren ska bebyggas med tusentals nya bostäder. ”Det här är den stora förtätningsplanen för Lund”, säger byggnadsnämndens ordförande Björn Abelsson enligt Sydsvenskan 12 september.

Jag ser mig omkring bland bilverkstäder och magasin. Ja, här behöver förtätas.

Men minst lika viktigt är det att bevara de gröna stigar på vilka jag osedd kunnat smyga runt bebyggelsen, en slinga härligt befriad från all ordning och reda.

Jag tog bussen till Botulfsplatsen och ettan till Klostergården.

HACKAT OCH MALET AV ULF NYMARK

FNL vill hacka och mala godsmagasinet och tullhuset

Nu äntligen, ett år efter valet, börjar det klarna kring vad det egentligen är som antisparvägspartiet FNL vill förnya i staden: vid senaste Byggnadsnämndssammanträdet ville FNL riva godsmagasinet och tullhuset vid Lund C. Visst vore detta en förnyelse, men ...

FP:s djärva planer

Folkpartiet har också malt fram djärva planer. I en skrivelse till Renhållningsstyrelsen kräver partiet att hushållens matavfall ska lägga i plastpåsar i stället för som nu papperspåsar. Kom sedan inte och säj annat än att liberalerna har visioner!

Hur tänkte V om extra valet?

Just i kväll när detta nummer av VB pressläggs (eller heter det "skärmläggs" nuförtiden?) behandlar kommunfullmäktige Vänsterpartiets förslag om att extra val, dvs nyval, till fullmäktige ska utlysas. När frågan behandlades i kommunstyrelsen fick V stöd av endast ett annat parti: Sverigeetnokraterna. Inget talar för att fler partier ansluter sig till V:s förslag vid fullmäktigesammanträdet. Hur utfallet av ett nyval skulle bli är det förstas ingen som vet. Men en sak torde vara ganska säker: Sverigeetnokraterna skulle säkerligen inte tappa väljarstöd, snarare tvärtom. Jag undrar just hur vänsterpartisterna tänkte när de skrev sitt förslag ... eller kanske var det så att de *inte* tänkte?

Kvarteret Särinner

Som framgått av en malmötidnings lundasidor har Stadsbyggnadskontoret tagit fram en handelsutredning som bedömer förutsättningarna för en satsning på att fylla kvarteret Galten (bussterminal för en del regionbussar, söder om Carlssons trädgård) med affärer. Tanken med detta är att butikerna ska locka besökare till denna del av stadskärnan. Det funkar inte, är utredningens slutsats. Det går inte att satsa så stort på handel att det blir en magnet för besökare. Läget är och förblir ändå ett så kallat C-läge för handeln. Det är nog dags att partierna möblerar om i planerna för kvarterets framtid. Kvarternamnet borde kanske ändras till Särinner, med tanke på att planerna för kvarteret slaktats, hackats och malts lika frekvent som den mytologiska galten med detta namn.

Herr Ingvars penningar

Om Ingvar Kamprad skulle dela ut hela sin förmögenhet i lika delar till alla som bor i Sverige skulle allas bankkonton spädas på med inte mindre än 276 625 kronor. Detta har ekonomitidskriften Bloomberg Business (USA) kommit fram till. Tidskriften har gjort en sammanställning över hur mycket kosing var och en i befolkningen skulle få om den rikaste personen i varje land delade ut sin förmögenhet till invånarna. Det är bara Cyperns befolkning som skulle få mer pengar än svenskarna per person om den rikaste personens pengar fördelades på detta sätt. Bloombergs räknar med att Kamprads förmögenhet uppgår till 375 *miljarder* (375 000 000 000 kronor – hoppas jag fick rätt på nollorna nu!). Tyvärr kan en nog räkna med att herr Kamprad inte umgås med några tankar i denna riktning.

NATO IGEN AV LUCIFER

Jag skrev i förra veckan uppskattande om Wilhelm Agrell, historiker och författare, och en av de få professorer vid Lunds universitet som yttrar sig i samhällsdebatten. Det betyder inte att jag delar så många av hans åsikter. Senast sa han något om att tredje världskriget redan pågår i form av diverse krig och konflikter i framför allt Mellanöstern. Det förefaller mig vara mest en fråga om ord. Nog det går att beskriva det som ett världskrig med tanke på de många inblandade parterna och den stora geografiska spridningen. Jo, en oväntad benämning kan visst ge nya perspektiv. Men den traditionella tolkningen av begreppet världskrig är väl för fast förankrad för att den ska kunna utvidgas.

Inget ödesbestämt

Det finns några uppenbara erinringar mot Agrells resonemang i hans DN-artikel (13/9) där han rekommenderar att Sverige och Finland gemensamt söker inträde i Nato. Agrell beskriver utvecklingen för Sveriges förhållande till Ryssland som närmast bestämd av objektiva omständigheter när den uppenbart är ett resultat av svenska politiska beslut. När Carl Bildt låter Sverige tillsammans med Polen bli ledande i försöken att dra bort Ukraina från rysk ekonomisk och politisk intressesfär får det så klart konsekvenser för Rysslands agerande mot oss. Sverige för inte, vad gäller Ukraina i motsats till länder som Österrike och Schweiz, en fredspolitik, en sådan som syftar till att dämpa motsättningar. USA:s pådrivande roll i Ukraina har varit uppenbar för världen i övrigt, men har knappt omnämnts i den svenska debatten. Här är det i stället den gamla supporterskaran för Nato som har fått ny vind i seglen och som kan räkna in det ena borgerliga partiet efter det andra och nästan hela den (borgerliga) svenska pressen i sina led. Och inget motstånd tycks pro-Natokampnjen heller möta från socialdemokraterna – de verkar ju tycka att det inte är något att bry sig om jämfört med allvarliga saker som budgetpolitik eller tro att tjetet om Natoanslutning nog upphör om vi lägger oss så nära Nato vi kan. Det är svårt att tro att det skulle var en hållbar linje.

Militärt och politiskt

Min huvudinvändning mot Agrell är att han som så många andra bara diskuterar Sveriges hållning i militära termer, medan det är den politiska alliansen som är intressant. Vill han verkligen att vi ställer upp i världspolitik solidariskt med Natos medlemsstater och då främst USA? Och om vi måste tala om krig, låt oss se på den situation där Nato förväntas ingripa till vår förmån. Sverige har under alla sina år som alliansfri sagt att vi vill vara alliansfria, men om vi angrips är vi beredda att ändra oss. Ja, alla har sett detta som att om att alla tjänade på att vi höll oss utanför allianserna, men om det gamla Sovjet angrep oss skulle vi söka hjälp och stöd från västmakterna. Det kunde vi också lugnt räkna med att vi skulle få – Sverige har väl aldrig haft något strategiskt egenvärde, men i det ena blockets händer var det ett dödligt hot för det andra. Medlemskap i Nato skulle innebära att vi garanteras det stöd som vi nästan säkert skulle få också som icke-medlem. En måttlig vinst alltså, men till ett politiskt, ekonomiskt och militärt pris som bara inte kan överskattas. Det skulle t.ex. innebära att vi hamnar i krig från dag 1 vid en konflikt i stället för att finnas kvar som en tillgång för en fredspolitik.

Vad kan göras?

Det enda som kan hjälpa mot Nato-kampanjen är väl en bred folkrörelse inkluderande många borgerliga sympatisörer. Hur kan man organisera en sådan? Eller är Nato-kampanjen

ytterligare ett inslag i den gamla vanliga borgerliga kampanjen mot sosseriet ungefär som EU-anslutningen var det?

STATEN OCH KAPITALET AV GUNNAR STENSSON

Ett (av flera) perspektiv i Thomas Pikettys *Kapitalet*.

Förmögenhetsskillnaden i Sverige var enorm 1910. De rikaste tio procenten ägde cirka 90 procent av kapitalet.

Den allmänna rösträtten och den socialdemokratiska politiken minskade skillnaden. 1975 ägde den rikaste tiondelen knappt 55 procent.

Sedan dess ökar ojämlikheten. 2010 uppgår de rikaste 10 procentens andel till cirka 60 procent.

Men det var medelklassen (den ”ärftliga medelklassen”, de mellersta 40 procenten i förmögenhetshierarkin) som vann på förmögenhetsutjämningen.

Den fattigaste hälften av svenska folket har aldrig ägt mer än en tiondel av den svenska förmögenheten.

Och sedan Margaret Thatchers nyliberala politik slog igenom för 30 år sedan ökar förmögenhetskonzentrationen liksom löneskillnaderna.

Hur blev den rike så förbannat rik?

Den nya borgarklass som växte fram i Sverige och Europa på 1800-talet bestod från början av driftiga personer som satte igång företag och så småningom sparade ihop kapital. Stefan Zweigs förfäder till exempel ägnade sig åt enkel väveriverksamhet som successivt växte i takt med tekniska framsteg. Förmögenheten ärvdes sedan.

Staten tog stora lån, ofta för att finansiera krig, som den finansierade genom att sälja statsobligationer. Kapitalägarna köpte obligationerna som garanterade en avkastning på upp till 5 procent årligen. Staten försatte sig alltså i skuld till kapitalet. För att betala skulden tog den upp skatt från hela folket, som sedan till stor del tillfördes de fåtaliga kapitalägarna, vilkas rikedom automatiskt växte.

Thomas Piketty formulerar det så här (*Kapitalet*, sid 139): ”Inflationen var praktiskt taget noll från 1815 till 1914 och räntesatsen på statsobligationer låg generellt på omkring 4-5 procent; speciellt noterbart är att den var betydligt högre än tillväxttakten. Under sådana förhållanden kan en investering i statsskulden vara en mycket bra affär för de rika och deras arvingar.”

Den som var rik blev nu rikare utan att anstränga sig. Inkomsten av att bara äga blev större än den man kunde förvärva genom arbete och talang. I vår tid kan familjen Rausing tjäna som exempel.

Thomas Pikettys bok om kapitalets historia innehåller inte bara ekonomiska tabeller och formler utan i källmaterialet ingår också litteratur och annan kultur som konst och musik.

I Jane Austens romaner finner han ett rikligt faktamaterial om förmögenhetsfördelningen i England. Balzac förser honom med liknande exempel beträffande Frankrike.

Tysken Karl Marx befann sig mitt i samma värld, insåg vad som helt stilla hände, förfärades och beslöt att medvetandegöra världen, och då särskilt världens fattiga.

Jag läste nyligen Stefan Zweigs bok *Världen av igår* för att den är ett av de viktigaste dokumenten om nationalismens, rasismens och nazismens framväxt under 30-talet, vilket gör den högaktuell i en tid när vi ser liknande rörelser växa fram i Norden och Europa.

Österrikaren Stefan Zweig tillhörde samma samhällsskikt av rika som automatiskt blev allt rikare. Insåg han hur det gick till? Jo då!

Så här skriver han i *Världen av igår*, sid 23: ”Av den förmögne fordrades egentligen bara en passiv insats för att bli rikare och rikare i denna tid av stigande välstånd då dessutom staten inte tänkte på att ens av de största inkomsterna tillgodogöra sig mer än ett par procent i skatt, och dessutom gav stats- och industriobligationer hög ränta.”

Också Zweig insåg att detta omärkligt skapade obalanser som så småningom utlöste världskriget och ryska revolutionen.

Vad bör göras?

Frågan är Lenins. Thomas Piketty är inte revolutionär, men några av er såg kanske hur han klädde av den norske flygbolagsmiljardären i Skavlan i vintras.

Piketty besvarar Lenins fråga genom att föreslå kraftfulla skatter: förmögenhetsskatt, arvsskatt, bolagsskatt, fastighetsskatt.

Piketty menar också att dessa skatter måste införas inte bara på nationell nivå, utan också på regional. Att betänka när man diskuterar EU.

Kapitalet har ju blivit globalt.

Varför är Piketty emot kapitalkoncentrationen?

Därför att den skapar en maktkoncentration som oförenlig med demokratin.

Därför att den gör samhället ineffektivare.

Därför att den skapar spänningar mellan människor, samhällsklasser och stater, spänningar som kan leda till katastrofer som världskriget.

Arvsrätten är en del av det kapitalistiska samhällets destruktiva mekanismer. Därför bör monarkin bekämpas. Kungen är visserligen personligen i stort sett oskadliggjord men han symboliserar och försvarar den ärftliga makt som utövas av t ex Wallenbergfamiljen och tusentals andra familjer.

Och de har inte bara makt över pengar, förmögenhetsfördelning och produktion utan också över media och opinionsbildning.